

26. Legyen a kultúra mindenkié!

Az európai Magyarország eszmei közösségének alapja a sajátosan magyar, de nyitott és sokszínű közös kultúra. Ezért a szociáldemokrata Árnyékkormány célja, hogy hazánk kultúrája az ország sokszínűségéről szóljon és mindenkit elérjen.

Az Árnyékkormány kulturális programja a kulturális intézmények fejlesztésénél lényegesen összetettebb célokat ölel át. Konceptciónk középpontjában az ember áll: minden honfitársunk, akikkel egy országban élünk. Mindenkinek elérést biztosítunk a kultúrához és elsőrendű feladatunknak tekintjük, hogy ennek a lehetőségeit megteremtjük.

Olyan, 21. századi kulturális viszonyokat teremtünk, ahol a kultúra mindenkié: ahol minden ember szabadon képes megtalálni a saját magának és a közösségének fontos értékeit. Ezt nemcsak a kulturális oktatással érjük el, hanem a kulturális kínálatot is elérhetővé tesszük a magyarok széles köre számára, éljenek bárhol, határainkon innen és túl, legyenek bármilyen anyagi helyzetben.

26.1. Kulturális szegénység helyett esélyegyenlőséget!

Kulturális szegénységről akkor beszélünk, amikor valaki képtelen hozzáférni a kulturális szolgáltatásokhoz. A kultúra mára nem, vagy csak nehezen elérhető sokak számára. Az elmúlt hónapok jelentős inflációja még a korábbinál is jobban növelte nem csupán a társadalom szétszakítottóságát, hanem a kulturális szegénységet is.

Célunk, hogy felszámoljuk a kulturális szegénységet és a kultúrához való hozzáférés földrajzi és szociális egyenlőtlenségeit, és elősegítsük a minőségi kultúrához való hozzáférést.

Legyen szó bármely társadalmi rétegről vagy csoportról, mindenkinek jogában áll a kulturális javakból részesülni!

- Célunk a kulturális kínálat bővítése: az utazótársulatok, utazókönyvtárak, vándorkiállítások, koncertek, fesztiválok vagy éppen szabadtéri színpadok stb. kiszámítható segítése mellett támogatni fogjuk a kultúra oktatását és a kulturális törekvéseket segítő programokat is (nyári alkotótáborok, alkotói ösztöndíjak, megjelenést segítő pályázatok, stb.).
- Létrehozunk az egész országra kiterjedő egységes kulturális intézményhálót. Ezt a célunkat sokfunkciós kulturális központokkal, a közművelődés és a művészet civil szervezeteinek a fejlesztésével és azok minőségi eseményekkel való ellátásával valósítjuk meg. Ennek érdekében újraszervezzük az országos közművelődési intézetet.
- Célunk az önkormányzatiságra épülő közművelődés, mert legjobban helyben ismerik az igényeket és szükségleteket. Fejlesztési programot indítunk a művelődési házak, a közösségi terek, a könyvtárak felújítására és eszközbeszerzésére a 21. század igényeinek megfelelően.
- A nemzetiségi közösségi terek működtetéséhez és kulturális tevékenységeik megvalósításához az országos és helyi nemzetiségi önkormányzatok részére normatív támogatást biztosítunk.
- Olyan országos korszerű felzárkóztató programokat indítunk, amelyek már kisgyermekkorától hozzásegítenek a kortárs magyar kultúra különféle területeinek megismeréséhez, a kulturális kommunikáció és viselkedés elsajátításához, illetve a megkedvelt műfaj folyamatos műveléséhez.

- Támogatjuk a művészeti oktatás és az iskolai művészeti és kulturális szakkörök, tevékenységek kiterjesztését, a kulturális tartalmak sokszínű beépítését az iskolai tantervekbe, beleértve a fakultatív művészettörténet tantárgyat is.
- Akadálymentes hozzáférést biztosítunk a kultúrához. A hallás- vagy látássérült, mozgáskorlátozott, szellemi fogyatékkal élő embereknek azonos lehetőséget kell kapniuk a kulturális élményekhez vagy a művészeti képzéshez. Kiemelt célunk, hogy ezeket a speciális kulturális és képzési igényeket a szakmai érdekvédelmi szervezetekkel közösen segítsük és támogassuk.
- A kultúrához való hozzáférés egyik kiemelkedően fontos eleme a közszolgálati média újjászervezése. Alapvető célkitűzésünk a közszolgálati műsorok valódi közszolgálati szerepének a visszaállítása.

26.2. Megbecsült kulturális szakemberek tervezhető jövővel

Ma a kultúrában dolgozó honfitársaink egzisztenciálisan, érdemi jogvédelem nélkül teljesen kiszolgáltatottak a kormány kultúrpolitikájának. Hivatástudatuknak, hivatásuk szeretetének a kihasználásával gyakran megalázzák őket, miközben a 21. század kulcsfontosságú területén alkotnak.

Szociáldemokrataként alapvető fontosságot tulajdonítunk a kultúrát hivatásuknak tekintő honfitársaink méltóságának, és értéknek tekintjük mindazt a szellemi teljesítményt, azokat az alkotásokat, amelyeket határainkon innen és túl létrehozta. Szolidaritásunk a művészi életpálya minden szakaszán vezetni fogja döntéseinket annak érdekében, hogy aki az életét a kultúrának szenteli, soha ne érezhesse magát kiszolgáltatottnak!

A kultúrában alkotó honfitársaink anyagi körülményei jellemzően messze elmaradnak a más ágazatokban dolgozókéttól. Társadalmi megbecsültségük az elmúlt évtizedekben méltánytalanul el volt hanyagolva. Ez folyamatos szakemberhiányt eredményezett, tovább súlyosbítva egyes országrészek, települések kulturális leszakadását.

- Ennek a folyamatnak a megállítása és mihamarabbi visszafordítása érdekében a szakszervezetekkel és szakmai szervezetekkel közösen rendezzük a régóta húzóódó bér- és életpálya-problémákat, újból bevezetjük kulturális területen a közszolgálati jogviszonyt;
- Továbbképzési és ösztöndíjprogramokkal, lakhatási támogatásokkal, kutatói programokkal segítjük a kultúrában dolgozó szakembereket, hogy újra átérezhessék a társadalom elismerését;
- A kulturális intézményeket csak megfelelő végzettséggel és tapasztalattal rendelkező szakemberek vezethetik, akiknek a kiválasztására mindenki által átlátható eljárások során kerül sor.

26.3. Kiszabadítjuk a kultúrát a politika fogságából!

A Fidesz a kultúrát a politika cselédjévé alacsonyította, a politikai ideológia és pártpropaganda kiszolgálójává tette. A politikai hűség vált a mai magyar kulturális élet egyik követelményévé és mércéjévé.

A politika újra betolakodott a kultúra minden területébe, és átvette annak irányítását. Az elmúlt bő évtized a kultúra teljes politikai megszállásának és átalakításának időszakaként vonul be a történelembe.

A szociáldemokrata kormánya kiszabadítja a magyar kultúrát a pártpolitika fogságából! Visszaadja a magyar kultúrának azt, ami megilleti: a sokszínűséget, a mindenkire nyitottságot, az elérhetőséget és megfizethetőséget, azt a készséget, hogy - hagyományai tiszteletben tartásával - mindig kész a megújulásra, mindazt, ami az európai kulturális vérkeringés fontos részévé teszi.

- Garantáljuk a szakmai döntéshozatalt: visszaállítjuk a pártpolitikától függetlenül működő szakmai és érdekképviselői szervezetek súlyát, és a tagjaikból általuk delegált testületeket hozunk létre;
- visszaadjuk a művészeti díjak elismertségét: soha többé ne történjék pártpolitikai logika szerint a díjak odaítélése;
- a kulturális területnek önálló minisztériumot hozunk létre;
- visszaállítjuk a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt, a Magyar Művelődési Intézetet és a Képzőművészeti Lektorátust. Független, nem utasítható örökség- és műemlékvédelmi hatóságot hozunk létre;
- megállítjuk a múzeumok indokolatlan összevonását, illetve költöztetését Budapesten belül vagy vidékre;
- felülvizsgáljuk a Magyar Művészeti Akadémia működését, feladatait, megszüntetjük különleges jogköreit. Kezdeményezzük a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia jogállásának és működési feltételeinek a rendezését.

26.4. Átlátható és tervezhető finanszírozást!

A kultúrát elnyomó fideszes politikai hatalom kiépülésének egyik legfontosabb eleme a kultúra finanszírozásának teljes átalakítása és a források pártpolitikai logika mentén való elosztása, valamint a társadalmi átláthatóság leépítése volt. A szociáldemokrata Árnycikkormány kiszámítható és pártatlan finanszírozási rendszert hoz létre.

- Biztosítjuk a központi költségvetés, benne a kulturális fejezet átláthatóságát. A kulturális előirányzatok tervezését és módosítását a szakmai nyilvánosság bevonásával végezzük el;
- a kulturális területen is megszüntetjük a vagyonkezelő alapítványok rendszerét, feladataikat az állam saját kötelezettségeként látja el. A művészeti életet szolgáló közvagyon ismét mindannyiunké lesz;
- ezzel összhangban helyreállítjuk a művészeti felsőoktatási intézmények autonómiáját és szabad szellemét;
- az előadóművészeti szervezetek támogatására szolgáló forrást megemeljük, és szakmai elveken alapuló, átlátható elosztási rendszert építünk ki;
- létrehozuk a mindenkori kormánytól függetlenül működő Nemzeti Kulturális Alapot. Olyan önálló szervezet lesz, amely alapterveken nem utasítható, működéséhez pedig a jelenleginél nagyobb forrást biztosítunk. Az NKA legfontosabb döntéshozó testületébe kizárólag országos hatókörű, reprezentatív szakmai szervezetek delegálhatnak tagokat. A szakmai kollégiumok működését az önkormányzatiság elve alapján szervezzük újra. Miniszteri delegáltak helyett szakemberekre alapozzuk a szakmai kollégiumok munkáját;
- a mozgóképzési támogatások rendszerében véget vetünk a támogatások pártpreferencia alapján történő osztogatásának. Valljuk, hogy mozgóképzési támogatás csak tehetség, szakmai kritériumrendszer és referenciák alapján nyújtható.

26.5. A magyar kultúra a világban

A 21. század harmadik évtizedében nem lehet bezárkózni, kimaradni a kontinens és a világ kulturális vérkeringéséből és történelmi (vagy egyéni) sérelmeinket a középpontba állítani. A 20. század veszteségei és krízisei után a 21. századot még megnyerhetjük. Ehhez szükség van arra, hogy a határainkon innen és túl kinyissuk a magyar kultúra sokszínűségét, és újra az európai sodrásba kerüljünk.

- A kultúrdiplomáciai eszközöket ismét beemeljük a magyar külképviseletek tevékenységébe, ennek érdekében kulturális szakdiplomátákat képezünk és alkalmazunk.
- A külhoni magyar kulturális intézeteket a nemzetközi kulturális ügynökségek mintájára átalakítjuk olyan módon, hogy mind a fiatal, mind az érett magyar művészek külföldön való megjelenését, nagyobb fesztiválokon való megjelenését, valamint külföldi tehetségek rezidenciaprogramjait szervezzék.
- A diaszpórában élő és a szóránymagarság kulturális tevékenységeit elősegítő támogatások elosztásába, a támogatás céljainak meghatározásába minden esetben bevonjuk az érintettek képviselőit.